

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้มีหนังสือ
ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๕๖๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ชี้ขาดว่า นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ
หนังสือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว มีใจความสำคัญว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยัง
ไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง แต่จาก
การตรวจสอบปรากฏว่า นายสุเมธ อุพลเถียร อดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ไม่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า นายสุเมธ
อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในระยะเวลา
ที่กฎหมายกำหนด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ในชั้นการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นายสุเมธ อุพลเถียร ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน
ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ สรุปได้ว่า ตนเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น
ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ภายหลังจากที่พ้นตำแหน่งแล้ว
ตนได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นบัญชี ๑ ถึงสองครั้ง และจากสำนักงานเทศบาล
นครขอนแก่นอีกหนึ่งครั้ง ซึ่งตนก็ได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงโดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่เนื่องจาก
ข้อมูลสูญหาย ตนกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับตนมีความ

มากมายไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ ทำให้หลงลืม ตนไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ
ตนทราบดีว่ามีโทษสองสถาน คือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมือง และเป็นความผิดอาญา ตนประสงค์จะยื่น
บัญชี ฯ โดยด่วน และต่อมานายสุเมธก็ได้ยื่นบัญชี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งได้ล่วงเลยเวลา
มาแล้วถึง ๒๗๓ วัน

เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายสุเมธ อุพลเถียร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งแจ้งต่อ
ศาลรัฐธรรมนูญว่า ตนไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาในเรื่องนี้ เพราะในปัจจุบันนี้ตนมิได้ดำรง
ตำแหน่งในทางการเมืองใดๆ ตนยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิของตนได้ เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยาก
ในการพิจารณาแห่งศาลรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลได้โปรดดำเนินการพิจารณาคดีฝ่ายเดียว

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง”) ได้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย
ชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสุเมธ อุพลเถียร (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ถูกร้อง”)
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในระยะเวลา
ที่กฎหมายกำหนด พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่นในช่วงเวลา
ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อเกิดกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กล่าว บัญญัติ
ให้ผู้ร้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบที่จะรับเรื่องจากผู้ร้องได้เสนอมา
เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

คำวินิจฉัย

ประเด็นตามคำร้องมีอยู่ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสาร
ประกอบภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ในคำวินิจฉัยส่วนตน ที่ ๑๐/๒๕๕๓ เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายอนันต์ ศวัสตนานนท์
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ข้าพเจ้าได้แสดงความคิดเห็นว่า
การวินิจฉัยประเด็นเรื่องการ “จงใจ” ไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๕ นั้น มีเกณฑ์พิจารณาดังนี้ คือ (๑) ผู้ถูกร้องต้องทราบดีว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ แต่เพิกเฉยละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าว และ (๒) ไม่มีเหตุหรือกรณีแวดล้อมใดๆ อันเป็นอุปสรรคหรือเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถยื่นบัญชี ฯ ได้ เช่น เจ็บป่วยด้วยอาการหนัก หรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถติดต่อกับผู้ร้องได้เลย เป็นต้น

กรณีของผู้ถูกร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า เข้าอยู่ในเกณฑ์ตามข้อ (๑) เนื่องจากมีหลักฐานชัดเจนที่แสดงว่าผู้ถูกร้องรู้ดีถึงหน้าที่ของตนในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวคือ ผู้ถูกร้องมีอาชีพเป็นทนายความ จึงย่อมจะทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ดียู่แล้ว และในการให้ถ้อยคำต่อเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องเองก็ยอมรับว่าตนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๒ ครั้ง และจากสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น อีกหนึ่งครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งผู้ถูกร้องได้เปิดหนังสือออกอ่านและใส่แฟ้มไว้และได้ร่างเตรียมชี้แจงผู้ร้องไว้แล้วด้วย

สำหรับเกณฑ์พิจารณาตามข้อ (๒) นั้น ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่าตนไม่มีเจตนาหรือจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่ข้อมูลที่เตรียมไว้ในคอมพิวเตอร์เพื่อยื่นต่อผู้ร้องได้สูญหายไป และว่าตนไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ เพราะตนมีคดีความมากมายจึงทำให้หลงลืมไป พิจารณาแล้วเห็นว่า คำชี้แจงต่างๆ ของผู้ถูกร้องไม่แสดงให้เห็นถึงอุปสรรคหรือเหตุใดๆ ที่จะทำให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ ภายในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ จริงอยู่ในที่สุดแล้วผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ ซึ่งเวลาได้ล่วงเลยไปแล้วถึง ๒๗๓ วัน และพฤติการณ์สื่อให้เห็นว่าเป็นการยื่นบัญชี ฯ ด้วยความจงใจเมื่อเห็นว่าผู้ร้องเอาจริงและเคร่งครัดในเรื่องนี้ เพราะเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำตนและพยานบุคคลหลายคนไปแล้ว นอกจากนั้น ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ กราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า ตนไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้คดีในเรื่องนี้และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิของตนได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการพิจารณาคดีฝ่ายเดียวได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการยอมรับโดยปริยายว่าตนไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะอธิบายได้ว่าทำไมตนจึงไม่สามารถยื่นบัญชี ฯ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

อาศัยเหตุและผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ